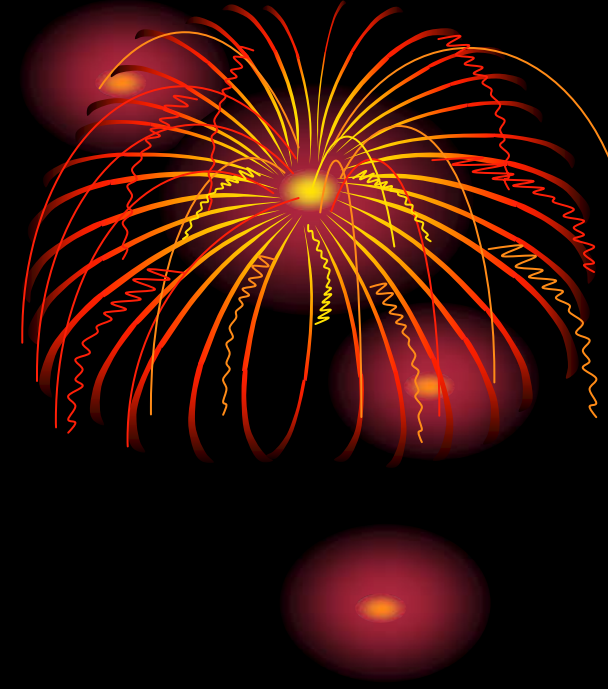

Çoklu Zeka Kuramı Ali ÇOBAN AKIN S.206-212

• **Kaynak II; Eğitimde Program Geliştirme**

Yazar;Ö.DEMİREL

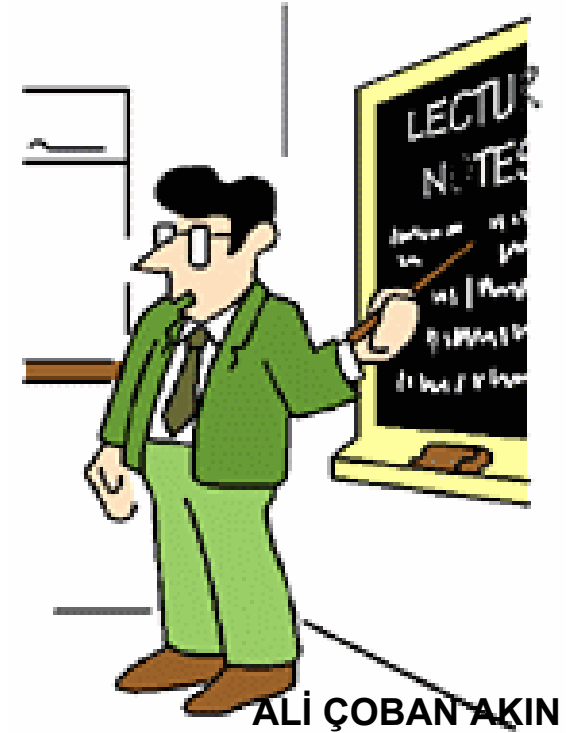
Hazırlayan; Ali ÇOBAN AKIN 2006

Ders Sor.; Doç. Dr. Nasip DEMİRKUŞ ,

- 1-Önce Soruları Tıklayın Yanıtlamaya Çalışın.
- 2-Verdiğiniz Yanıtların Şıklarını Kenara Yazın.
- 3-Sonra Yanıtlarınızı Kontrol Ediniz.
- 4-Yanlış Yanıtları Muhakeme Ediniz.
- 5-Gösteriyi İzleyin Tekrar Aynı İşlemi Yapınız

PROGRAM GELİŞTİRMEDE YENİ YÖNELİMLER

- **Bilginin hızla çoğaldığı ve yenilendiği dünyamızda program geliştirme alanında da yeni düşünceler ortaya atılmakta; bunlara uygun yeni eğilimler ve yönelimler kuramdan uygulamaya doğru yansımaya çalışmaktadır. Program uygulamalarına bu yeniliklerin yansımaları, yeni düşüncelerin ortaya atılması kadar hızlı ve etkili olmamaktadır. Sözelimi çoklu zeka kuramı uygulamada yaygınlaşmadan yeni bir kuram yada eğitim düşüncesi ortaya atılmakta ve güncel olarak eğitim düşüncesi kamuoyunda yerini almaya çalışmaktadır.**

Bu belirlemeler ışığında;
UNESCO, ister okul ortamında olsun ister okul dışı öğrenme ortamlarında olsun eğitimde nicelikten çok nitelikten söz etmek gerektiğinde aşağıdaki temel kavramları gündeme getirmekte ve bu kavramların eğitimde program geliştirme çalışmalarını doğrudan etkilediğini vurgulamaktadır.

Bunlardan program geliştirme ile ilgili olanlar;

- 1) Çoklu zeka kuramı
 - 2) Etkin öğrenme
 - 3) İşbirliğine dayalı öğrenme
 - 4) Yaşam boyu öğrenme
 - 5) Yaratıcı düşünme
 - 6) Eleştirel düşünme
 - 7) Yansıtıcı düşünme
 - 8) Yapılandırılmacılık
 - 9) Proje tabanlı öğrenme
 - 10) Beyin temelli öğrenme
-

ÇOKLU ZEKA KURAMI

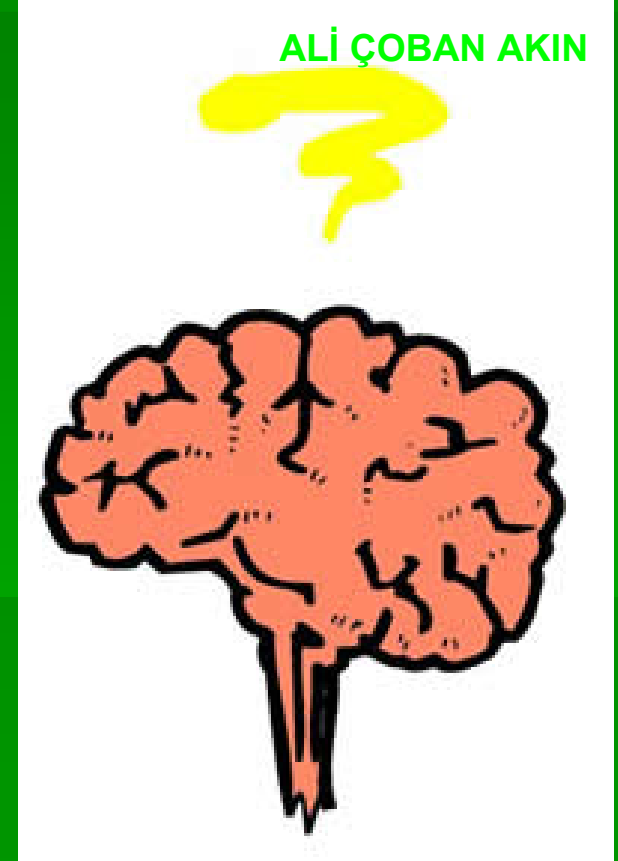
Çoklu zeka kuramını Harvard üniversitesinden psikolog Howard Gardner ortaya atmıştır. "**düşünüş biçimi**" adlı kitabında insanın çoklu zekaya sahip olduğunu öne sürmüştü ve çoklu öğrenme ortamlarında bireylerin problem çözme becerisinin ve üretkenliğinin daha fazla olabileceğini belirtmiştir.

- Gardner çoklu zeka kuramının temelinde biyolojik ve kültürel boyutların yer aldığını savunmaktadır. Nörobiyolojik araştırmalar öğrenmenin hücreler arasında sinaptik değişmelerin bir sonucu olduğunu göstermektedir. Kùltürlerde farklı zeka türlerine verdikleri değerle, zeka gelişiminde önemli rol oynamaktadır. Fazla değer verilen zeka türleri diğerlerinden daha çok ve hızlı gelişmektedir. Çünkü kabul gören ve değer verilen davranışlar motivasyonu artırmakta ve bireyi bu davranışları zenginleştirmeye yöneltmektedir. Çoklu zeka kuramı sekiz zeka gücünün var olduğunu savunmaktadır. Bu zekalar her zaman birlikte çalışırlar ancak bu çok karmaşık yollarla olur.

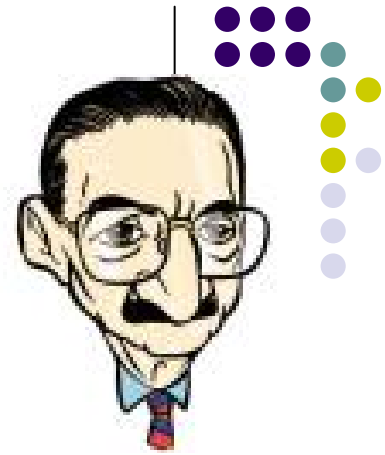
Gardner tarafından önerilen bu zeka türleri şunlardır:

- 1) Sözel/dilbilimsel zeka
- 2) Mantıksal/matematiksel zeka
- 3) Görsel/uzamsal zeka
- 4) Müzikal/ritmik zeka
- 5) Bedensel/devinimsel zeka
- 6) Sosyal/bireylerarası zeka
- 7) Özedönük/bireysel zeka
- 8) Doğa zekası

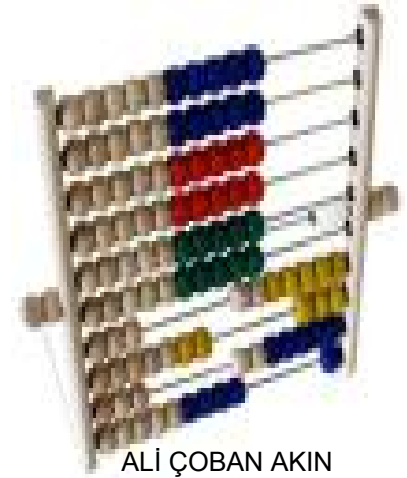
1)Sözel/dilbilimsel zeka:

Değişik kültürlerde yaşayan insan dil kullanma becerisine sahiptir. Dil zekası da iletişim aracı olarak dili etkili kullanma kapasitesini ifade etmektedir bu kapasite sözel yada yazım yeteneği şeklinde ortaya çıkabilmektedir. Şair, oyun yazarı,editör,politikacı, konuşmacı örnek verilebilir.

2)Mantıksal/matematiksel zeka:

Bireyin mantıksal düşünme,sayıları etkili kullanma,problemlere bilimsel çözümler üretme ve kavramlar arasındaki ilişki yada örüntüleri ayırt etme, sınıflama, genelleme yapma matematikse bir formülle ifade etme , hesaplama, hipotez test etme, benzetmeler yapma gibi davranışları kapsar. Matematikçi, muhasebeci, istatistikçi ve bilgisayar programcıları vs..

ALİ ÇOBAN AKIN

3) Görsel/uzamsal zeka:

Uzamsal zekadaki yeteneğimiz üç boyutlu bir nesnenin şekil ve görüntüsünü ne kadar hayal edebildiğimiz ile ilgilidir. Burada nesneye görmeden zihinde canlandırma ve ayrıntıları görebilme söz konusudur. Uzamsal zeka görsel düşünme ve şekil/uzay özelliklerini şekil ve grafiklerle ifade etme, çizme, boyama ve şekil verme gibi davranışları kapsar. Örnek olarak: Avcı, mimar, izci, rehber, ressam, dekoratör, tasarımcı...

4) Müzikal/ritmik zeka:

Bu zeka duyguların aktarımında müziği bir araç olarak kullanan insanların sahip olduğu müzikal güce işaret eder. Bu bireylerde ritim, melodi, perde duyarlılığı vardır. Örnek olarak: müzisyen koro, solistliği, orkestra şefliği...

5) Bedensel/devinimsel zeka:

Bireyin vücudunu ve hareketlerini kullanım biçimini ifade eder. Bedensel zekası yüksek bireyler sportif hareketleri, düzenli ritmik oyunları kolayca uygulayabilir. Örnek olarak balerin, aktörler, sporcular pandomin sanatçıları cerrahlar, teknisyenler, heykel traşlar...

6) Sosyal/bireylerarası zeka:

Bu zeka kapsamında insanlarla iletişim kurma, onları anlama ve davranışları yorumlama yetenekleri bulunmaktadır. Bu yeteneğimiz sayesinde sosyalleşiriz. Örnek olarak: liderler, politikacılar, psikologlar, öğretmenler, aktörler, turizmciler...

7) Özedönük/bireysel zeka:

Bu zeka bireyin "kendini" duyma ve anlamasıyla ilgili bilişsel yeteneğini ifade eder. Kim olduğumuzu, hangi duygularımızı neden hissettiğimizi düşünmemiz bu zekamızla ilgilidir.

8) Doğa zekası:

Kayalar ve çimlerle flora ve fauna çeşidi de dahil olmak üzere bitkileri, mineralleri, hayvanları, dünyayı, dağları, denizleri, mevsimleri vb. tanıma ve sınıflandırma yeteneğidir. Bu zeka türü gelişen bireylere örnek olarak: izcilik dağcılık yapanlar jeoloji ve astronomi ile ilgilenenler, müze ve ulusal park-hayvanat bahçesini gezmekten hoşlananlar...

ALİ ÇOBAN AKIN

Çoklu Zeka Kuramı ve Program Geliştirme

Campbell, çoklu zeka kuramının yetişek uygulamalarına ilişkin çalışmalarını 5 başlık altında özetlemektedir.

1) Çoklu zekaya dayalı ders tasarımı:

Öğrencilerin zeka alanları dikkate alınarak derslerin ve konuların tasarlanıp işlenmesi gerektiği istenilmektedir.

2) Disiplinler arası öğretim programları:

Öğrencilerin zeka alanlarını ortaya çıkarmak ve eğitimde faydalanmak amacıyla tüm disiplinlerden yararlanmak oldukça yararlı bulunmaktadır.

3) Öğrenci Projeleri: Kimi eğitimciler zeka alanlarını eğitimle bütünleştirmek amacıyla, öğrencilere araştırabilecekleri sorular yönelterek kendi kendilerine yürütecekleri projeler vermeyi önermektedir.

4) Değerlendirme: Öğrencilerin yüksek düzeyde düşünme becerilerini ortaya koyacağı, öğrendiğini genelleyebileceği, içerikle yaşantılarını ilişkilendirebileceği ve bilgilerini yeni durumlarda kullanabileceği durumlar yaratılarak değerlendirme yapılması gerektiği düşünülmektedir.

5) Yönlendirme(Çıracılık Programları): Gardner ilk ve orta dereceli okulların bireyselleştirilmiş programlarla çıracılık fırsatları sunularak yürütülmesini savunmaktadır. Çıracılık programları okul programının bir parçası yada program dışı bir fırsat şeklinde planlanabilir.

Çoklu Zeka Kuramının Sınıf Uygulamalarında Dikkat Edilmesi Gereken Temel Noktalar Şöyle Özetlenebilir:

- I. Öğretmenler bütün zekalara eşit derecede önem vermelidir
- II. Öğretmenler materyal sunumunda tüm zeka alanlarını kullanmaya yönelik etkinlikler hazırlamalıdır
- III. Herkes 7 zeka alanı ile doğar ancak ne yazık ki öğrenciler sınıfa farklı zeka alanları gelişmiş halde gelirler.

ALİ ÇOBAN AKIN

- Türkiye'de çoklu zeka kuramının uygulamalarına ilişkin ilk çalışmaları Demirel ve arkadaşları tarafından yürütülmüştür.

